IX. évfolyam. Arad, 1894. Aprilis 27. Péntek. 99-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A zsellérek kérdése.

Arad, április 26.

Amint két év előtt, ugy most ismét véres lázadásban tört ki a Békés, Csanád és Csongrád megyékben felszaporodott paraszt proletariatusnak elégületlensége. A Hódmező-Vásárhelytt a legutóbbi vasárnapon kiütött véres zendülés részleteiről kimeritően értesitettük lapunk olvasóinkat. E lázadás előzményei s további körülményeiből minden kétséget kizárólag kitünt, hogy ama nagy parasztváros birtok nélküli mezei munkás osztálya, melynek száma ezrekre megyen, már az egész tavaszon átsztrájkolt, minden munkától tartózkodott, hogy május elsejére általános zendülést tervezett, hogy a hatalmat erőszakkal magához akarta ragadni, a takarékpénztárakat kirabolni, a földeket felosztani stb.

Az elfogulatlan szemlélő, a ki különben a magyar mezei munkás osztály viszonyaival is ösmerős egy kevéssé, első tekintetre nem látott a véres zendülésben egyebet, mint a rend felügyeletével és fentartásával megbizott közegek bámulatos, csaknem képtelen indolenciáját, tehetetlenségét és ügyetlenségét. Egy félszázezer lakossal biró nagy városban ne lehessen három — négy csendőrnél többet egy oly tömeg ellen kiállitani, mely hónapok óta a hatóság szeme láttára szervezi fölkelését, s ne legyen a négy szuronynál az esetlegesen kitörhető zavargások ellen nagyobb erő készletben akkor, midőn a fő-fő kolompost a tömeg élén előre elhatározott akcióval letartóztatni készülnek! Mesének is rosz, mert nem csak hihetetlen, de még lélektani motivumaiban is abszurditás oly közegek részéről, kiknek a személy-és vagyonbiztonság megvédése életpályájukat, hivatásukat képezi.

Mi volt a hódmezővásárhelyi zavargásoknak az oka? Az, hogy egy pár ezer tudatlan napszámost egyesületekbe szervezkedni, gaz néplázitók, forradalmi szövetkezetek emisszáriusai által rendszeresen elámittatni és lázadásra ösztönöztetni; ünnep napján kényelmesen csoportosulni engedtek. Azután a tömeget a vezérének elfogatása által felbőszitették s midőn erőszakoskodni kezdett, *négy* csendőrt eléje állitottak, hogy beléjök lőjön, mert az csak előre volt látható, hogy ettől a négy szál rendcsinálótól szépszóra meghátrálni nem fog.

Ilyen módon nem csak Hódmező-Vásárhelytt, hanem *Magyarország minden városában lehet véres zendüléseket támasztani és munkás kérdéseket teremteni.* Ha valóságos szociál-demokraták lettek volna a hódmező-vásárhelyi rendtartó hatósági közegek, jobban nem csinálhatták volna a dolgukat, hogy a városukbeli mezei munkások ügye országos kérdéssé váljék, s a kik becsületes munka helyett földosztásban törik a fejüket, azzal töltik idejüket, hogy azok tényleg földet kapjanak.

Hiszen ha ugy fogjuk föl a dolgot, hogy Hódmezővásárhelyen, Orosházán, Csabán stb. igen sok olyan ember van, a kinek két kezén kivül egyebe sincsen, s napi keresményéből kell élnie, s ha nem osztja be ugy a dolgát, hogy munka hiány esetére is több kevesebb ideig legyen harapni valója, hogy akkor esetleg koplal, . . . hát ha a fentnevezett városokban ilyen lakossági viszonyok között munkás kérdés *létezik*, akkor bizony létezik az minden nagyobb városban, csakhogy nem épen a mezei, hanem például gyári munkások, kőfaragók lóvasuti kocsisok, stb. között.

Hogy a fentisztelt alföldi városokban a munkások télen nem fáznak, nem éheznek, hajléktalanul rongyokban nem bolyonganak, mint például Bécsben, Berlinben, Londonban, vagy akár — bizony van rá eset — Aradon is, az csak evidens egy dolog, valamint az is bizonyos, hogy a jelen esetben a Hódmező-vásárhelyi »agrárszociálisták« *egész tavaszon át sztrájkoltak*, annélkül, hogy éheztek, vagy valami internaczionális »sztrajk-kassza« támogatását élvezték volna, mert hát a czéhbeli internaczionális szociál-demokrata propaganda a barátságot a magyar-paraszt testvérekkel még eddig csak annyiban tartja, hogy botba ugrasztja őket a hol és a mikor lehet. Nos ha egy egész tavaszon át, a legnagyobb munka időben volt rá *kedvök és kenyerök* szünetelni, bizony nehéz elhinni, hogy a hódmezővásárhelyi munkásoknak roszabb sorsuk volna mint bár melyik más városbeli munkásosztálynak.

A mult vasárnapi zavargások nyomán előlépett »agrár szociális« kérdés, és minden a mi ahhoz füződik, jó részt csak az ellenzéki sajtó nagyképüsködése, mely a kormánynak a »*katholikus autonomián*« kivül még egyéb olyan megoldani való kérdéseket is a nyakába szeretne varrni, melyekbe aztán a kése bele törne.

Hogy a nagy magyar alföldi városok

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

Gazdag házasság.

— Malot Hector elbeszélése. —

(Folytatás.)

— Atyám nem akar semmit, nem akarhat . . . tönkre ment.

— Tönkre ment? atyád az ő nagy vagyonával!

— A nagy vagyonból nem maradt semmi . . . csak adósság. Azt tudod, hogy egy nagy perben volt érdekelve?

— Nos, és nem nyerte meg?

— Előbb minden forumon, de az utolsón elvesztette és az itélet jogerős; ez nagy csapás: szállodák, kastély, földek minden el lesz adva, s most annyi bizonyos, hogy atyám vagyona, bármily nagy is, nem lesz elég az örvény betömésére. . . ez romlás, teljes romlás, nem lehet illusiókba ringatni magunkat; szerencse, hogy a becsület megmaradt. A csapás borzasztó, oly fájdalmas, oly lesujtó, hogy azt hiszem, mikép atyám nem fogja túlélni; most én leszek a család feje: az értelmes, tevékeny, eszmegazdag ember lelép a szintérről, s helyét egy haszontalan ifju foglalja el, aki költséges, urias életre volt nevelve. Mindegy, ez engem nem aggaszt, nem rémit meg, mert ha neki semmije nincs, nekem itt vagy te, s érzem, hogy veled és érted fogok tudni küzdeni. Ez bizonyára nem lesz oly fényes élet, a minőt igértem neked, de meg kell elégednünk vele bármily szegény legyen is, különben, akkor is fogjuk mi egymást szeretni!

Én már megkészitettem tervemet, akarod-e hogy közöljem veled.

Ezzel karjaiba zárta, de erőtlen test volt, amit átölelve tartott.

— Mi bajod? kérdé.

Suzanne nem felelt; szemeit fölemelve merően nézett, tekintete zavaros, kiolvashatatlan volt: kezében tartott kezei hidegek és időnkint idegesen rángatóztak.

— Talán nem atyám romlása bánt enynyire, mondá a férfi, láthatod, hogy én elég könnyen veszem.

— Te! de én?

— Ugy tetszik, hogy engem ért közvetlenebbül a csapás.

A leány ismét hosszasan nézett reá szótlanul.

— Azt hiszed? mondá végre.

— Természetesen; de ha kellemetlen is, hogy ő gazdagból szegénynyé lett, én vigasztalást meritek e romlásból, mert ez által biztositva lesz házasságunk. Egyébként is, mióta elhatároztuk azt magunk közt, én igyekeztem hozzászoktatni magamat a szegénység gondolatához, mert — most már megmondhatom, több mint bizonyos, hogy atyám soha se egyezett volna bele. Keletténél tovább mentünk; bizonyos az is, hogy akarata ellen nősülve ép oly szegény lettem volna, mint ma vagyok, mert semmivel se segitett volna. Tehát reánk nézve a helyzet nem változott.

A lány hallgatott, mintha mitse értene, nem nézett föl, szemeit lesütötte s a félelem miatt keble hevesen dobogott.

— Minő terv? suttogá.

— Eletmódunkat illető terv, mikor már megesküdtünk.

— Bejelentetted atyádnak házasságunkat?

— Az utóbbi időben sokkal lehangoltabb és bánkódóbb volt, semhogy házasságomról beszélhettem volna; az első szónál bizonyára elhallgattat. Aztán, különben, ha akkor támasztana követeléseket, ha vagyonának egy része meg volna, azt még nem tartanám különösnek, de most, mikor minden elveszett, nem lehetnek igényei mással szemben. Ugy tönkre menve, a hogy mi vagyunk, egészen természetes, ha olyan lányt veszek el, a kinek nincs hozománya, s tekintve, hogy atyám becsüli szülőidet, barátsággal viseltetik irántad, biztosan örülni fog házasságunknak, meglátod két hét mulva megesküszünk.

— És a jövő?

— En csak a jelenre gondolok! reád, szerelmünkre és házasságunkra. A jövőt majd meglátjuk.

A leány kissé összeszedte magát.

— En pedig atyámra gondolok, mondá.

— Atyádra? kérdé Camille csodálkozva.

— Igen, a te atyád nem fogadott volna

inpopulacziója egészen sajátos és semmi más országban nem tapasztalható, az bizonyos; 30—40—50 ezer parasztból álló nagyközség pár négyszög mértföld határral, melynek lakossága a földjeit hazulról alig müvelheti, maga egy anomália, és hogy e nagy telepeken a birtok viszonyok változásával szintén és pedig nagy számu proletariátus fejlődhetik, épen nem csudálni való.

A földmüves osztálynak is meg van a proletariátusa; az urbériség megszüntével a paraszt föld is felszabadult, s az élhetetlen telkes gazdának utódai már csak az ősi kunyhót örökölték, később abból is kitudódtak, s mint feles gazdák, napszámosok, fuvarosok keresték ugy — a hogy mindennapi kenyeröket. A nagy paraszt helységekben, mint H.-M.-Vásárhely, Orosháza, B.-Csaba, melyekben a nagyvárosi élet sokféle igényei, ipari vállalata, forgalma stb. nem foglalkoztathatja, vagy a melyek legalsóbb rétegeiben uralkodó erkölcsi elzüllés nem *emészti* a parasztbirtok proletár kirajzásait, csakhamar annyira felszaporodhatik ez utóbbi osztály, hogy a részére eredetileg tennállott kereseti források, melyekből meriteni tanult, s melyeket másokkal felcserélni nem tud, elégtelenekké válnak a megélhetésére. Ez a fejlődési proczesszus egészen természetes és az volna csodálni való, ha nem igy történnék. Sőt mentül áldottabb a föld, mentül egészségesebb a nép, s mentül biztosabb a megélhetés, annál hamarabban bekövetkezik a tulszaporodás azon foka, mely az anyavárosban, az anyaföldön többé meg nem találhatja exisztenciális föltételeit.

Ennek a természetes és egészséges népesedési fejlődésnek további folyamata a *kirajzás*. Miként a méheknél a sarjadék elhagyva az anyakast, uj családot, államot alkot, ugy hagyja el rendes viszonyok között az anyaföldjén meg nem férő ivadék a községét, egyenként, vagy ha van rá alkalom, rajonként gyarmatokat alakitva.

Hogy a mezei munkások ama nagy alföldi városokból még nem emigrálnak a megélhetés kényszerének természetes folyamata szerint, annak az a jele, hogy még nem kénytelenek vele. Az a bajuk, hogy földet akarnak minden áron, és nincs bennük sem hajlam sem vállalkozási ösztön, őseik földét és küszöbét bizonytalan munka keresés czéljából odahagyni.

Igen is, a kormánynak itt rendkivül hálás feladat kinálkozik ezen viszonyok rendezésében cselekvöleg közbelépni, de első sorban oly módon, hogy a szoczializmussal kaczérkodó parasztfejeket helyre igazitja, a vándor szoczialista uraknak utját bevágja, az olvasó köröket, munkásegyesületeket, s több efféle melegágyait a népbolonditó maszlagnak kifüstöli stb. Ez az első; rendet kell csinálni, s ismét becsületes emberekké, hazájukat szerető magyarokká kell őket tenni, jóval ott a hol lehet, kérlelhetetlen szigorral ott a hol kell.

Es azután másodszor a magyarság terjedésének érdekében föl kell ezt az egészséges, szivós, konzervativ elemet arra használni, hogy őket kirajoztatva, belőlük életképes magyar községek, gyarmatok alakuljanak, s a magyar faj terjedésének fontos czéljában uttörőkül szolgáljanak.

Földet kell adni nekik, de nem azért mert követelik, nem azért mert nekik több joguk van a támogatáshoz és birtok adományhoz, mint más proletariátusnak, nem is azért, mert másként élni nem tudnak, hanem azért, mert erős, munkabiró, egészséges, józaneszü, mert *magyar*, és mert ez az egyedüli népanyag, a melynek felkarolása és letelepitése által a magyar faj terjedését Magyarországon előmozditani lehet.

BELFÖLD.

A polgári házasság életbeléptetése.

A házasságjogi törvényjavaslat sorsa a főrendiházban legkésőbb két hét alatt végleg eldöl. Ezenkivül azonban sok mindenféle hir van elterjedve, hogy arra az esetre, ha a főrendiház is hozzájárul, — a mi igen valószinü — mi fog történni a törvény életbeléptetésével? Az egyházpolitikai ellenzék ezt az életbeléptetést lehetetlennek hirdeti s legalább is a közigazgatás teljes reformját kivánja előfeltétel gyanánt. — Azt is hiresztelik, hogy a kormány maga sem akarja életbeléptetni a közigazgatás, vagy legalább a **községi szervezet** reformja előtt.

Ezzel szemben mi ugy értesülünk, hogy a kormány, eredeti álláspontjához ragaszkodva, semmiféle külön előföltételt nem tart szükségesnek a törvény életbeléptetéséhez. A **házasságjogi** törvény hatályba helyezése csak két, már rég ismert föltételhez van kötve. Egyik **a gyermekek vallásáról** szóló törvény „junktim" életbelépése, a másik az **anyakönyvekről** szóló törvény, mely a házasságjogi törvény végrehajtásának állami szervezetét adja meg. Ez utóbbi két törvény rövidesen sorra kerül, s ha ezek is megvannak, az életbeléptetés haladéktalanul megtörténhet. A mi az **előkészületeket** illeti, ezeket a kormány kebelében szintén komolyan vették s a belügyminiszteriumban nemcsak az állami anyakönyvi **kerületek** (községek) terve van készen, de a kinevezendő anyakönyvvezetők **személyszerint** is ki vannak jelölve. Mindent összevéve Magyarországon 1895. **jan 1-ével valósággal életbe léphet a polgári házasság, hat. i. a főrendek utját nem állják.**

—

A mentelmi bizottságról.

A képviselőház mentelmi bizottsága pénteken tartandó ülésében veszi tárgyalás alá **Károlyi** István grófnak a ház által már régebben elfogadott inditványát, melynek értelmében a bizottság utasitást nyert, hogy a mentelmi jogra nézve annak részletes körülirásával tegyen a háznak jelentést. A bizottságnak ugyanazon ülésében elintézés alá kerül több mentelmi ügy, köztük az is, melyre az egyházpolitikai reformjavaslatok tárgyalásának legelején Perczel Dezső képviselőházi alelnök és **Szapáry** László gr. képviselő közt felmerült bárbaj adott alkalmat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „**Aradi Közlöny**" távirati tudósitása. —

Budapest, április 26.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Josipovich, Eszterházy Kálmán, Bartók.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Lukács Béla, Bethlen András gróf

Hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Horváth Gyula a vizügyi-bizottságban viselt tagságáról lemondott.

Tudomásul vették.

A kormány és a szoczialisták.

Bethlen András gr. földmivelési miniszter utalva a Hódmezővásárhelyi zendülésre kon-

---

el egy leányt hozomány nélkül, kérdés, hogy atyám elfogad-e egy tönkrement vőt?

— Te azt mondtad...

— Hogy biztos vagyok szüleim beleegyezéséről; hogy ne örültek volna olyan házasságnak, amely engem oly nagy vagyon részesévé tesz, aminő a tietek? Ma, mikor ez a nagy vagyon oda van, ugyan abban a helyzetben vagy atyámmal szemben, amelyben pár hónappal ezelőtt én valék a tieddel, és arra gondolok, hogy mit fog neked most válaszolni, hátha elutasit?

— Itt vagy te.

— Epen ma beszéltünk a házasságról, s ő azt mondta, hogy sohse fogadna el oly férfit vőül, akinek semmije sincs. Ő nem követel nagy vagyont, csak azt akarja, hogy ha az, a ki engem nőül vesz, a házasság után pár évvel meg találna halni, ne legyek kitéve a nyomornak, hogy ő mint vén nagyapa legyen kénytelen unokái neveléséért kinlódni. Ezek az ő saját szavai.

— Hát aztán?

— Hát aztán! — Mit akarsz még, hogy mondjak? Mi az amit tudni kivánsz?

Ott hagyta a széket, amelyre a férfi ülteté, s idegesen járkálni kezdett a szobában, nem volt képes eltitkolni zavarát és felindulását; ott járkált, mintha nem is ügyelne arra, hogy Camille is ott van, ez pedig megdöbbenve nézte őt, — szivét borzasztó fájdalom fogta el.

Végre a leány megállott előtte:

— Nemde megegyeztünk abban, hogy a mikor értesitésedet olvasni fogom a Figaróban, tudhatom, hogy kezemet megkérni jösz?

— Hiszen azért is jöttem.

— De ki jött? nem az, a ki pár nappal ezelőtt voltál, hanem az, a ki ma vagy, mert azt hiszem előbbi szavaiddal az igazságot vallottad be.

— Természetesen.

— Tudod-e te, tudom-e én magam, hogy mit fog atyám válaszolni, s ki tehetjük-e magunkat az elutasitásnak, a mi neki is nehezére esik, s a mit talán neki is lehetetlen lesz jóvátenni?

— Hát akkor azt akarod, hogy ne mutassam magamat nála holnap?

— Nem akarok semmit; menekülési módot keresek.

— De az állapotod...

— Ez az, ami örültté tesz! ah! Camille, mily vétek! szerencsétlen, nyomorult vagyok.

Lerogyott a székre, eszméletlenül, zokogva.

A férfi gyöngéden karjaiba akarta zárni, édes szavakat susogva, de ő eltaszitotta.

— Keressünk menekülést, — mondá.

Hosszu ideig állottak egymással szemközt.

— Nem szeret-e anyád eléggé — mondá végre a férfi — hogy bevallhasd neki az igazságot?

— Inkább meghalok — kiálta fel.

— Meghalni!

— Epen azért, mert tudom, mennyire szeret, sohase mernék ily vallomást tenni neki.

— Hát ha nem mondasz is el mindent, nem mondhatnád-e meg, hogy én szeretlek!

— Azt igen.

— Hogy szeretjük egymást?

— Igen.

— Ő kiengesztelné atyádat.

— De, erre nem elég egy nap; ehhez idő kell.

Fölállott és hosszasan, áthatóan nézett a férfire, egyszerre mintha valamely módot talált volna, mondá:

— Igen, igen, csak időre van szükségünk. Te tehát holnap nem beszélhetsz. Még azt sem szabad tudni senkinek, hogy Dielettebe jöttél; korán reggel elutazol; atyám hat órakor kél, neked ötkor el kell menned.

— Elmegyek.

— En irok neked.

— Holnap?

— Igen, holnap vagy holnapután.

— Fogsz holnap beszélni anyáddal?

— Ezt nem igérhetem; lehet, hogy megkisértem; nem tudom mikor, de előbb-utóbb kiderül az igazság, ha vesztegetem az időt.

— Azt megengedem, hogy atyád nem adna egy tönkrement férjnek, de ha megmondod neki, hogy ez a férj dolgozni fog, fenntudja magát és téged tartani, ez a vigasz-

statálja, hogy különösen a sajtó terén kizárólag a kormányt okolják. Helyén valónak tartja kompetens faktor a képviselőház előtt demonstrálni, nyilatkozni és bebizonyitani, hogy ez a vád alaptalan s hogy a földmivelési miniszterium egymaga is hatáskörét messze tulhaladó akciót fejtett ki e bajok orvoslására. (Helyeslés.) Hogy a földmunkásoknak kellő foglalkozás jusson, a kormány arról is gondoskodott. Ott van pl. a vizmunkálat, amelyre ebben az évben is 4 és fél millió van előirányozva. Utasitotta közegeit, hogy a munkásokat különösen ezekről a szoczializmussal szaturált vidékekről alkalmazzák. Ki tehet róla ha ezekről a vidékekről mindössze 70 munkás jelentkezett? Pedig 2 frtig menő napszámot kaphatna, sőt ha kordéja van, 6 frtig fölmegy a napi keresmény fejenként. Tehát nem a munkahiány, hanem egyébb okokra vezethető vissza az a mozgalom, mely legutóbb olyan véres kitörésre jutott. (Helyeslés.) Iparágakat is igyekezik a kormány ezeken a vidékeken meghonositani s ezzel segiteni ezeken az állapotokon. Epp oly mértékben hatásosnak igyekszik a telepités is, amit igen szépen kultivál a kormány. Persze, reklámot nem csinál magának. Nemcsak azért, mert nem természete, de mert a reklámmal fölverné az amugy is drága föld árát, ami pedig épen azoknak volna kárára, akiken segiteni akarnak. (Elénk helyeslés.) Nem utolsó remidium, hogy az illető vidékeken, mint másutt is, a gazdasági szakértelmet fejlesszük. Pl. Békés-Csabán földmivelési iskolát fog állitani. (Helyeslés.)

Még sokat mondhatna, de nem fárasztja a Házat. Csak konstatálni akarja az elmondottak alapján, hogy igaztalan váddal illetik a kormányt. (Élénk helyeslés.)

Hoitsy Pál örömmel hallotta a miniszter felvilágositásait. A maga részéről azt tartaná a legjobb gyógyszernek, ha a földnélküli népnek, mikor a mezei munkák szünetelnek, akkor is lenne valami foglalkozása. Erről kell gondoskodni.

Horváth Gyula elismeri, hogy a miniszter a rendelkezésére álló eszközökkel sokkal többet ért el, mint a mennyit bármelyik elődje. A bajok egyik forrása az, hogy a földmunkások nem kapnak állandóan munkát. Tévesen keresik az okot mindig csak az izgatásban. Ez a könnyebb vége a dolognak. A mélyebben fekvő okokat kell keresni és azokat az okokat kell megszüntetni. Helyes, ha a zendülőket megbüntetik, de ne ugy, hogy maguk a resszortminiszterek valósággal büntető igazságszolgáltatást gyakorolnak. Ez sem módja a bajok orvoslásának; ellenkezőleg csak fokozzuk ezen az uton az elégedetlenséget. Sürgeti a kilátásba helyezett reformokat, azok sokkal többet érnek, mint a beszéd.

Következett a napirend:

a román szerződés.

Mezei Mór szerint nem áll az, hogy a román buza megrontaná a magyar lisztet, különben is a román buza mint kereskedelmi czikk sohasem lehet komoly versenytársa a magyar buzának. Ennek bizonyitására felolvassa a román és magyar buza legutóbbi árfolyamait. A malomipar kérdésével foglalkozva adatokat hoz föl a pesti malom részvénytársaságok helyzetét illetőleg. Nem áll az, hogy minden ipar a mezőgazdaság fejlődését akadályozza, s miután az egyezmény által nem látja sértve gazdasági érdekeinket, elfogadja azt. (Helyeslés jobbról.)

Tóth János szintén gazdasági szempontból támadja az egyezményt. Sajnos elégtétele a függetlenségi pártnak az a körülmény, hogy a közös vámterület alapján a románokkal az egyezkedés nekünk magyarokra csak hátránynyal jár. A tapasztalat bizonyitja, hogy ebből az egyezményből Ausztria is Románia is Magyarországgal szemben érvényesiti érdekeit. Azon előnyökért, melyeket Ausztria élvez, saját érdekeinket áldozzuk fel. Külön vámterület mellett bizonyára nem igy lenne. Altalánosságban sem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Láng Lajos konstatálja, hogy az eddig kötött külföldi szerződések is a mellett bizonyitanak, hogy Magyarország érdekeit mindig meg tudták óvni. Ennél a szerződés kötésnél Románia biztositotta a maga iparának előnyét, mi pedig biztositottuk a magyar buza fölényét és nem engedtük meg a román szarvasmarhák behozatalát. A sertéseknél van csupán némi koncesszió, de ebben a tételben mi is exportőrök vagyunk. Ami az őrlési engedélyt illeti, három vád hozatott fel. Az első, hogy a malmok jogtalan haszonra tesznek szert, mert vámmentesen hozatják be a román gabonát. Csakhogy a mi malmainknak nagy külföldi konkurrencziával kell megküzdeniök, ez a kedvezmény tehát szükséges és nem jogtalan. A másik vád az, hogy a malmok oly mértékben keverik a magyar buzát a románnal, hogy annak renoméját egészen tönkretették. Ez nem áll, mert hiszen a magyar malomipar külföldön igen nagy tekintélynek örvend. A harmadik vád sem áll, hogy a malmok készakarva nyomják le a buza árát. Ajánlja a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Bujanovich Sándor szintén azzal kezdi, hogy a szerződés nem védi meg a mezőgazdaság érdekeit. Sajátszerü jelenség, hogy azokra, a kik ezt állitják, azt mondják, hogy azok az ipar és kereskedelem ellenségei. A magyar gazdák örülnek minden iparfejlődésnek, de csak ugy, ha az az ő érdekeiket nem sérti. A szerződést nem fogadja el.

Zay Adolf különösen az erdélyi kis és középipar mentővárát látja ebben a szerződésben, mely nélkül azok tönkremennének.

*

Budapest, április 26. (Saját tudósitónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Végül **Boros** Beni mondta el nagyhatású zárbeszédét, mire a nagy többség megszavazta a szerződést.

Holnap nincs ülés.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 761.5 milliméter, délután 2 órakor 760.0 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 12.8, délután 2 órakor C° + 21.5. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor N. 6. **Felhőzet:** reggel többnyire borult, délután félborult. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 3 milliméter, égiháboru kiséretében.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 27. —

Száraz. — Meleg, — Zivatar.

A barka-ág.

I.

Nem volt idősebb negyven évesnél, a mikor a falunkba került plébánosnak, pedig bizony őszbe vegyült sürü hajával ötven évesnek is beillett volna. Csupán ha olykor-olykor jó kedve támadt, őszinte nevetéséből érzett ki, hogy fiatalabb, mint a minőnek mutatja magát.

Müveltsége, modora és egész megjelenése előkelő származásra vallott. De hát akkor mint jöhetett ide Etiollesba egyszerü falusi papnak? Sokan szerették volna ezt tőle megkérdezni, de nem merték. Féltek, hogy ott hagyja a faluját, a hol pedig annyira szerették, még a kevésbbé hivők is. Talán kegyvesztés, elkeseredés vagy csalódott szerelem volt, a mi ide üzte.

De nem, ne képzeljétek őt valami regényhősnek, mert az igazat megvallva, csak olyan pap volt ő is, mint a többi, azokkal a papos szokásokkal, kenetteljes arczkifejezéssel, szögletes taglejtéssel és azzal az éneklő beszédmodorral, a mit a papnevelőben szoknak már meg.

Bizony csak olyan tubákos reverendáju falusi pap volt ő.

Tizenkét éves lehettem abban az időben, s igazán szerettem Marczel abbét. Az egyedüli ember volt, a kivel jól tudtam beszélgetni, mert a többi emberek, ha együtt voltak, rendesen olyan dologról társalogtak, a mit gyermeknek nem szabad hallani.

Kellemesnek találtam az ő társaságát, s jó barátomnak tartottam. Mindig jókedvünek ismertem, azért is nagyon meglepett, mikor a virágvasárnapi nagy mise után fölmenve a plébániára, azon czélból, hogy Margit néném ajándékát, egy gyönyörüen himzett papucsot átadjam neki — sirva találtam. Zsebkendőjével kisirt szemeit törülgette s reverendájának a földön fekvő redőzetén egy barkaágacska hevert. Lehajoltam, hogy fölemeljem a barkát, ő azonban szelid de határozott kézmozdulattal megakadályozott. Én megzavarodva átadtam a rám bizott ajándékot és távoztam.

II.

Téli táj, a fák ágain zuzmara-csipke, a hosszu park csupasz falkeritéséből kihajló száraz fák. Az éj leszáll, a sivár égen nincs egyetlen csillag sem, mindenfelé az elhagyott vidék fagyasztó néma csendje. A szemhatáron a régen lenyugodott nap egy-két téveteg sugara egy messzefekvő tanya körvonalait láttatja.

Egy fiatal katonatiszt köpenyegébe burkolva leszáll lováról s gyalog siet egy alacsony rácsos kapu felé.

Semmi nesz, csak a ló prüszkölése hallatszik. A kis kapu nemsokára kinyilt s egy női alak bontakozott ki a sötétségből.

A fiatal ember kitárja feléje karjait, egy önkéntelen kiáltás tör ki kebléből s magához öleli a nőt. A fátyol között is megtalálja az ajkakat, a melyek csókjait visszaadják. Az ölelkezés közben hirtelen szétbomlik a nő haja s az éjnél is sötében haj hullámszerüen omlik le vállairól. A férfi a sötétben ajkaival keresi s meg is találja a szép sima homlokot, — a szemet, melynek pillái arczát olyan édesen csiklandozzák — a bársonyarczot, a melynek forrósága elárulja a sötétben is a rózsás pirosságot, — s mindenekfölött megtalálja a szájat, a félig nyitott ajkakat az elragadtatástól összeszoritott fogakkal.

Meddig fog tartani ez az eszeveszett ölelkezés? Mit törődnek ők avval? Ez a gyönyörüség egy percz alatt az örökkévalóság érzetét kelti föl bennük.

A ki nem érezte még azt a boldogságot, a mikor lénye átszellemülve összeforr azzal, a kit szeret, az átkozhatja balga végzetét, a mely élni engedé.

---

talás hatni fog reá. Mondtam, hogy van egy tervem, engedd meg, hogy közöljem veled.

— Igazad van. Mit akarsz hát tenni?

Camille elmondá, hogy mit akar, mire vágyik. Egyik barátja atyjánál azonnal kap állást, szerényet ugyan, de mégis lesz az első évben négyezer, a másodikban ötezer frank jövedelme. Dolgoznia kell, jóllehet soha se csinált semmit, de napi tiz órai munka nem meriti ki, ha tudja, hogy hazatérve ott találja a reá várakozó szeretett nőt. A fiatalkori butorzat meg van, s az elég lesz, hogy kényelmesen berendezkedjenek, s lakályossá tegyék azt a kis házat, a melyet egy félreeső negyedben, Batignolles és Monceau határán bérel.

Es hosszasan beszélt kettőjük, majd hármuk életmódjáról ebben a kis lakásban; mindenre gondolt, mindent elrendezett: hát csak a gazdagok lehetnek boldogok?

III.

Mikor a hajnali szürkület bevilágitott az ablakon, Suzanne odahagyta kedvese szobáját, hogy a magáéba térjen vissza és csakhamar lefeküdjék, de nem azért hogy aludjék, igen izgatott, ideges volt arra, a feje égett szive hevesen vert, lázas, kimerült volt.

Kevéssel öt óra előtt lépteket hallott a léposőkön, aztán kapu nyitást; az ablakhoz ment s fölhuzta a függönyt, megpillantá Camillet, a mint mozdulatlanul állva fölnézett hozzá, intett neki a kezével, s ő szófogadóan távozott, de többször visszatekintett, időnként megállott, mintha nem tudná elhatározni magát a távozásra, s mintha haboznék, hogy ne térjen-e vissza.

Látja-e még valaha?

Ez a kérdés foglalkoztatá a lányt, mikor ágyába visszatért, a nélkül, hogy tudna arra felelni, s aztán fölzavart szelleme rendetlen fordulatokkal csapott át a jelenből a jövőre, hogy ismét eszébe jusson a jelen, a mely őt gyötörte.

Mikor hét óra tájt anyja a szobájába jött, hogy mint rendesen egy csókkal fölébreszsze, leányát ott találta a rendetlen ágyon szétbomlott hajjal.

— Beteg vagy?

— Nem, anyám.

— Az éjjel zajt hallottam a szobádban, be akartam jönni, hogy lássam, mi bajod.

— Rosszul aludtam.

— Ugy tetszett, mintha kinyitottad volna az ajtót.

— Az ablakot zártam be.

— Miért aludtál rosszul?

— Lehet azt valaha tudni, hogy miért nem alszik az ember?

— Talán atyád elhatározása bánt?

— Bánt, ezt sem mondhatom.

(Folytatása következik.)

Az éjfél közelgett s ők még mindig egymás karjai közt voltak, s még mindig nem beszéltek. Messziről, a tanyai házak ablakaiból világosság tünt fel, mint megannyi halvány csillag.

Nagyot sóhajtottak mind a ketten, aztán egymás szemébe néztek, s mintha a sötétben még jobban, még mélyebben láthatnának egymás lelkébe, mint világoson.

Végre a nő kibontakozott a férfi karjaiból, s megfeledkezve a kegyetlen télről, lehajolt, hogy virágot szakitson szerelmese számára emlékül, ez éj emlékeül, melyen megesküdtek, hogy egymáséi lesznek mindörökre. A mint lehajolt, virág helyett egy vékony, kis barkaág akadt a kezébe; fölvette, megcsókolta és neki adta.

Egy perczczel később nyikorgott a kis kapu, majd a vágtató ló dobogása hallatszott eleinte erösebben, aztán mind gyengébben, mig végre a zaj elhalt . . . Néma csend . . .

III.

Ez már valamivel később történt, — talán husz évvel azután, hogy Méré ezredes eljött látogatóba a falura Margit nénémhez, a kinek hajdanában udvarolt is s a ki Marczell abbéban Saint-Cyri iskolatársára ismert.

Ő beszélte el nekünk, hogy ez a szegény etiolles-i pap eszeveszetten szerelmes volt egy hálátlan teremtésbe, s aztán csalódott szerelme bánatában pappá lett.

Hiába, akár hisz az ember az evangéliumban, akár nem, egy ilyen hatalmas szenvedély számára sokkal szebb és kevésbbé megalázó befejezés ez, mint a szesz és az orgiák. Ebben mindig fölötte állnak a vallásos emberek a többieknél, mert van egy eszményük, melyhez kétségbeesésükben menekülhetnek. Az már aztán mindegy, hogy ez eszmény igaz-e vagy hazug.

A halálra kinzott szerelmes őszinte lelkének egész fájdalmával ragadta meg ezt a gondolatot, eltökélt szándéka levén a keresztre feszitett iránt való szeretetében feledni minden emberi gyöngeséget és gyöngédséget.

Az idő kegyes volt irántа, sebeit begyógyitotta és a világi gyönyörök iránt érzett vágyait lassanként kiölte szivében. Annak a képe is, a kiért annyit szenvedett, mind jobban elhomályosodott emlékében, mig végül elveszett a Szüz Mária szüzi nimbusának fényében.

Jó pap lett belőle, a szó legnemesebb és legigazibb értelmében, a ki egészen hivatásának élve, érdemeiért itt a földön jutalmat nem keresett.

Egy napon azonban mégis felszakadt a mármár behegedt seb. Virágvasárnapon a templomba lépve meglátta a sok barkaágat a hivők kezében, s egyszerre maga előtt látta nem Jézust, a ki a szamár hátán diadalmasan vonult be Jeruzsálembe, hanem őt, egykori szerelmesét, a mint csókoktól égő ajkakkal felé hajlik s átnyujtja örökös szerelmük hazug zálogát.

Lelkiismerete elfogódott, látva, hogy még mindig ilyen gyenge tud lenni a régi emlékekkel szemben, hazament s a barkaágat kiejtve kezéből, kimondhatatlan fájdalom vett rajta erőt és sirt keservesen, mint egy gyermek.

ARMAND SYLVESTRE.

HIREK.

Aprilis 27. Péntek. Röm. kath. naptár: Zita. — Protestáns naptár: Zita. — Görög-keleti naptár (április 15.): Nagypéntek. — A nap kél 4 óra 38 perczkor, nyugszik 6 óra 46 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Belépés díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Május 6. Az arad-csanádi egyesült vasutak közgyűlése délelőtt 11 órakor.

— **Személyi hir.** Szathmáry Gyula kir. tan. alispán ma az alföldi nagy müut közigazgatási bejárására elutazott.

— **A hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szathmáry Géza m. pécskai röm. kath. plébánost a magyarpécskai, ó-pécskai ó-bodrogi, kis-peregi, német-peregi és szemlaki népnevelési tanintézeteknél ideiglenes miniszteri iskola-látogatói teendőkkel bizta meg.

— **Boros Beni**, orsz. képviselőnek a román szerződés fölött tartott nagyhatásu előadói zárbeszédét helyszüke miatt mai lapunkban nem közölhettük.

— **Aradváros vizvezetéke.** Mayer F. J. liverpooli bankár, az Aradon létesitendő vizvezeték vállalkozója Londonból Aradra érkezett és áttanulmányozta a szerződéstervezetet. Ajánlata és a szérzödéstervezetek között valamennyi eltérés olyan, hogy azt a vállalkozó készséggel akczeptálja s ezért kijelentette, hogy mihelyt a szerződés megköthetéséről értesül, ismét Aradra jön és a szerződést aláirja. Mayer tegnap utazott vissza Londonba.

— **Iskolaszéki ülés.** Tegnap délután tartotta az iskolaszék rendes havi ülését, melyen Salacz Gyula polgármester iskolaszéki elnök elnöklete alatt jelen voltak: Millig József iskolafelügyelő, Schuszter Illés dr, Bing Vilmos, Szontagh Gyula, Schöpkesz Ede, Brusch Alajos, Avarffy Ferencz, Kugler István, Bonts Auréi iskolaszéki jegyző, Tarjányi Károly, Barabás Béla, Institóris Kálmán, Remetey F. Károly, Vizer Péter, Tedeschy Viktor, Varjassy József, Abray Lajos, kereskedelmi akadémiai igazgató, Keresztes Gyula dr, Hász Sándor.

A polgármester üdvözli a tagokat és megnyitja az ülést.

Millig József elöterjesztést tesz az irkák ujjitásáról, melyet már megirtunk. A reformot az iskolaszék elfogadta. Barabás Béla a mellett szólal fel, hogy az irkák legyenek filléresek, hogy a gyermek meg tudja becsülni a fillért. Abray Lajos hozzájárul az irkák ujjitásához, hanem azt kéri, hogy figyeljék meg a gyermekek tulrészének izlését és ahhoz képest alakitsák át az irkákat.

A Hasszinger-utczai leányiskola igazgatónőjének választása az iskolaszéki tagok kellő számának hiánya miatt elmaradt. A szegény, de jó elömenetelü tanulók jutalmazására az aradi polgári takarékpénztár 15 forintot juttatott az iskolaszékhez.

Salacz Gyula polgármester olvasta ezután Györgyösi Rudolf „Honfoglalás“ czimü versét, melyet szerb és román gyermekek számára ki fognak nyomatni. A vers gyermekek eszejárásához van mérve és a magyarok bejövetelét tárgyalja.

Végül Salacz Gyula polgármester jelenti, hogy a Kasza-utczai ovoda már közel van a befejezéshez, s miután sok a gyermek abban a városrészben, befejezés után rögtön átakarja adni rendeltetésének. Vezetésére egy óvónőt fognak megválasztani.

— **Májusi előléptetések.** A Katonai Rendeleti Közlöny tegnap Bécsben megjelent száma, hozza a tavaszi előléptetéseket a közös hadsereg tisztikarában. Mint onnan jelzik, most májusban nagyobb számu előléptetések lesznek és tisztjeink már alig várják a rendeleti közlöny megjelenését, mely hozza a májusi csillaghullást.

— **Meghiusult öngyilkosság.** Ernst Teréz pankotai illetőségü cselédleány még nincs 16 éves, hanem azért szeret, a hányat lát. Ezért aztán az apja, a ki czipészmester Pankotán, haza akarta vinni, nehogy végkép elromoljon. A leánynak nagyon tetszik a szabad élet s nem ment haza, hanem megszökött az apja elől. Két napig csavargott Aradon s tegnap este 6 órakor a Marosba ugrott. Sokan sétáltak, kifogták. A kihágási biró hazatolonczoltatja, a hol talán még visszatérithetik a helyes utra a korán eltévelygett leányt.

— **Letépett kar.** A volt Gutzjáhr-féle szeszgyárban sulyos baleset történt tegnap. Retezár András battonyai illetőségü gyári munkás ugyanis saját vigyázatlansága folytán oly közel került a czefreszivattyu szijjához, hogy a szijj balkezét elkapta és a felső kar közepéből letépte. A sulyosan sérült munkást beszállitották a közkórházba, a hol balkarját még tegnap délután amputálták. A vizsgálatot Rámer István ügyeletes rendőrhadnagy végezte.

— **Belemarkolt a Wertheimba.** Glesinger József aradi kereskedő szórakozott ember. Igy esett meg vele, hogy Wertheim-szekrényében benne feledte a kulcsot. Alig távozott Heincz Zsuzsánna cselédleányró belemarkolt a kasszába. Nem vették volna észre a lopást, ha a leány költekezni nem kezd. De mikor kezdett pazar módon kiruházkodni, kisült a turpisság s a leány a kihágási biró elé került. Eddig 15 frt eltolvajlását ismerte be; a vizsgálat folyik. Mottó: Csak üres Wertheim-szekrényben tanácsos bennefelejteni a kulcsokat.

— **Két szódagyáros baja.** Csóthy Nándor aradi szódavizgyáros panaszt emelt a kihágási biránál az „első aradi“ szódavizgyár tulajdonossa ellen, a miért ő egyszerüen összeszedeti Csóthy szódásüvegeit s azokban a saját gyártmányát hozza forgalomba. Ily módon már 180 szodásüveget bitorol az „első-aradi“ szikvizgyár. A panaszt most tárgyalja a kihágási biró s legközelebb átteszi a vizsgálóbirósághoz.

— **Grünberger contra Neptun.** Grünbergernek a Marosfürdő régi tulajdonosának nagyon terhére van a Neptunfürdő s minden áron meg akar szabadulni a kellemetlen konkurrenstől. Kérvényt adott be a városhoz az iránt, hogy a Neptunt ne engedjék közvetlenül az ő fürdője közelében felállitani. A kérvény elintézése czéljából Aradváros iparhatósága tegnap délután tárgyalást tartott. Határozat még nincs.

— **Különös esküvő** történt a napokban Felső-Tipek községben, nagy megütközésére a lakosságnak, amely ugylátszik, nem valami nagy barátja az amerikai izü dolgoknak. Az esküvő azért volt különös, mert egyszerre vezették oltárhoz az anyát és a leányát. Hogy azonban a dolog még különösebb legyen, hát konstatálni kell, hogy ezt a két menyasszonyt egy apa és ennek a fia vezették oltárhoz. Hanem hát ez még nem minden, mert ha az apa az anyát, a fiu pedig a lányt vezette volna oltárhoz, hát talán rendben is lenne a dolog. De nem igy történt. Az özvegy asszonyt az özvegy ember legény fia vette nőül, az özvegy asszony leányát pedig az özvegy ember, amiből kitünik, hogy az anya egy csinos, fiatal férjhez jutott, ellentétben a leányával, aki öreg emberhez ment feleségül. Könnyü kitalálni, hogy a négy közül melyik az a kettő, akik hamarosan megbánják ezt a bolondságot. Valamint igen valószinü az is, hogy ez esetben az após a menyével nem igen fog veszekedni.

— **Véres kardpárbaj Szabadkán.** Vermes Lajos ösmert sportsman és Herczegh Lajos között ma véres kardpárbaj folyt le. A első összecsapásnál Herczegh megsebesült. A párbajra összeszólalkozás adott okot. Herczegh sebe nem veszélyes.

— **Egy honvédhadnagy balesete.** Sajnálatos baleset történt tegnap Kassána gyakorlatról hazatérő honvédség bevonulása közben. Róth István honvédhadnagy lovával át akarta ugratni a „Glacic“ sétatér fakorlátját, de a ló megbokrosodott s ugy neki vágtatott egy ház falának, hogy bezuzta halántékát s azonnal kimult. A honvédhadnagy a kit a ló maga alá temetett, karját törte és egyik lába kificzamodott. A szerencsétlenül járt katonatiszt iránt az egész városban nagy a részvét.

— **Pályázatok.** A törökbecsei jbiróságnál irnoki állásra négy hét alatt. — A zentai jbiróságnál III. osztályu hivatalszolgai állásra máj. 20-ig. — A fordai tvszéknél irnoki állásra 4 hét alatt. — Az igazságügyminisztérium számvevőségénél számtiszti állásra 14 nap alatt. — A miskolczi tvszéknél III. osztályu hivatalszolgai állásra 4 hét alatt. — A gáls écsi jbiróságnál albirói állásra 2 hét alatt. — A galgóczi jbiróságnál III. oszt. hivatalszolgai állásra 4 hét a. — A rózsahegyi törvényszéknél III. oszt. hivatalszolgai állásra 4 hét alatt. — A perlaki kir. járásbiróságnál aljegyzői állásra 14 nap alatt. — A hodrusbányai bányaorvosi állásra május 16-ág.

GYÁSZROVAT.

† **Vastagh Frigyes** csanádmegyei árvaszéki ülnök — mint részvéttel értesülünk — Makón szerdán délután 38 éves korában elhunyt. Halálhire széles körökben keltett mély részvétet. Temetése ma délután megy végbe Makón.

† **Gluzek Gyula** a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatójának elhunytáról részvéttel vettük a következő ujabb gyászjelentést: A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok tisztviselői fájdalommal jelentik volt kartársuknak Gluzek Gyula a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatójának, a Ferencz-József rend lovagjának, 1894. april hó 23-án délután 47 éves korában történt elhunytát. A megboldogult lelki üdvéért 1894. április 27-én délelőtt 1

órakor fog az engeztelő szentmise áldozat megtartatni. Nyugodék békével!

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

A szinház műsora:

Aprilis 27. (Péntel) A suhancz, operette; Ligeti Mari vendégfellépésére.

Premierek.

— Másoló. — A szülei ház. — Katonásan. —

Egész más hangulattal megyünk szinházba akkor, ha ott látjak az előadandó szindarab felett: Itt e l ő s z ö r.

Ha már látott, ha tán már sokszor látott szindarabot megnézni megyünk, legfeljebb ezzel a kérdéssel megyünk szinházazni: valjon ma hogy fogják játszani.

Ha premierre megyünk, leülve piros bársonyos székünkbe azt kérdjük önmagunktól, vagy esetleg szép szomszédnönktöl: valjon milyen lesz a darab.

Hat tegnap este is evvel a kérdéssel mentünk a szinházba, hanem a kérdést csakis önmagunktól kérdhettük, mert mellettünk senki sem ült.

Rettenetes üres volt a ház.

A tegnapi szinházi estet, mondhatnók G á l estjének.

A három szindarab közül kettőben játszott G á l és mindkettőben feltétlenül jól.

A M á s o l ó-ban egy szegény öreget személyesit, ki másolásból tartja fenn életét, kinek az a tragédiája, hogy szép feleségét elcsábitották és az asszony elszökött magával vivén Parnet (Gál) leánykáját. Ezt a gyermeket találja fel az előadás folyama alatt.

Atyát, egy gyermekért rajongó atyát személyesitett hiv, igaz vonásokkal.

A k a t o n á s a n czimü vigjáték örnagyát nagy könnyedséggel játszotta.

Ez az örnagy gyülöli az ujságirókat és gyülöletében elvakul, hanem ő voltaképen csak a fogalmat ki nem állhatja, és mikor tévedésből az ujságirót miniszteri titkárnak gondolja, akkor derék tisztességes embernek nézi azt kit ki nem állhat, mint ujságirót.

A n d r e á n s z k y ez ügyes vigjátékát, melynek premierje volt, melegen fogadta a kis közönség.

Szereplői mind igyakeztek, hogy kedves szerepeiket érvényesitsék.

Annál rosszabbul sikerült a s z ü l e i ház premierje.

Vigjátéknak keresztelte K a r c z a g e darabot, pedig csak egy vázlat, befejezetlen valami ez, melyben az öreg bakter személye van legjobban megalkotva.

Ez a szerepet B a l a s s a játszotta jobban bizonyára, mint Karczag megirta.

A tegnap esti előadás szereplői: D e l l i Emma, K a c z á r Nina, F o r i s s Pista, T o m p a, B i h a r i, F e n y v e s s y, S z e n d r e y mind megfeleltek a kivánalmaknak.

Szóval a páratlan bérlők talán jobban mulattak tegnap este, mint mulattak volna a S z e g é n y J o n a t h á n előadása alatt.

—

* **Szinházunk primadonnájáról.** R u d n y á n s z k y n é R é t h y Laura asszonyról különböző hirek jelentek meg az ujságokban. Eltávozását a királyi operához, majd kü földre szerződését is emlegették. A valóság pedig, mint minket a legilletékesebb helyről értesitenek, az, hogy a müvésznő családi körülményeinél fogva hosszabb időre visszavonult ugyan a szinpadtól, de működését november havában Aradon ismét megkezdi és a jövő télen ő lesz az aradi szinház primadonnája egészen 1895. virágvasárnapjáig, a mikor L e s z k a y v a l kötött szerződése lejár.

* **„Kossuth Lajos temetése"** czimmel a „Vasárnapi Ujság" kiadásában egy diszes kiállitásu, 7 ivnyi terjedelmü füzet jelent meg, mely Kossuthra és temetésére vonatkozó számos részletes leirást, 41 képet és két külön képmellékletet foglal magában. A füzet ára 30 kr. — E füzet tartalmának mintegy első része egy szintén hasonlóan diszes kiállitásu másik füzet, mely „Kossuth Lajos emlékezete" czimmel a nagy hazafi halála alkalmából jelent meg ugyancsak a „Vasárnapi Ujság" kiadásában. Ez a füzet 8 ivnyi terjedelmü s Kossuth Lajos életére való közleményeken kivül 45 képet foglal magában, melyek közül kettő külön képmelléklet. Ennek a füzetnek az ára 40 kr; tehát a kettő együtt 70 kr. A két füzet együtt egész képet nyujt Kossuth Lajos életéről, haláláról és temetéséről. A két füzet ugy együtt, mint külön-külön is megrendelhető postautalványnyal a „Vasárnapi Ujság" kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz. a.

* **Magyar müvész hangversenye Párisban.** A d o r j á n Jenő fiatal magyar hegedümüvész e hó 20-án, nagy és diszes közönség előtt önálló hangversenyt adott P á r i s b a n mely ugy anyagi mint erkölcsi tekintetben kitünően sikerült. A gazdag és változatos müsorból különösen kiemelkedett Hubaynak C s á r d á s-j e l e n e t e, melylyel Adorján állandóan zajos hatást tud kelteni franczia hallgatóságában és Bertha Sándornak A n d a n t e R e l i g i o s o-ja, melyet ugyancsak Adorján Jenő játszott hegedüjén nagy tetszést aratva, V l a d i k o l o görög zongoramüvész kisérete mellett.

TÁVIRATOK.

A polgári házasság a förendeknél.

Budapest április 26. (Saj. tud. táv.) A förendiház ma délelőtt 11 órakor kezdte meg a polgári házasság tárgyalását. Nagy érdeklődés között indult meg a tárgyalás s a bizottság tagjai teljes számmal megjelentek.

Már déli 12 órakor az a hir járta be a képviselőházat, hogy a förendek már is megszavazták általánosságban a polgári házasságot és hogy *a többség e szavazásnál kettő volt.*

Fél egy óra tájt maga *Tisza* Lajos gr. miniszter jött át a Házba. Ott volt a bizottságban s kijelentette, hogy a szavazás hire korai. Az ülés elején a bizottság jegyzője, *Rudnyánszky* József br. szólott elsőnek, ismertetve a javaslatot. Félórai előterjesztése után fölszólalt *Szilágyi* Dezső igazságügyminiszter, aki beható, terjedelmes beszédben ismertette meg a bizottságot a polgári házasság intézményével, azzal a szellemmel, amely a javaslaton végig vonul. Elmondhatjuk, hogy ez volt az első okos beszéd, amit a förendek hallottak, nem tekintve a Zichy Nándor és az Eszterházy Móricz kapaczitációját sem, sőt ezt a legkevésbé.

Tisza Lajos gr. 12 órakor jött el a bizottságból, de akkor még mindig *Szilágyi* Dezső beszélt.

A többség és a szavazás hirét azonban ugyancsak maga *Tisza* Lajos gr. magyarázta meg. Onnan támadhatott, hogy a *bizottságban a javaslatnak tényleg két többsége van.*

A tárgyalás lefolyásáról egyébként a következőkben tudósitunk:

Budapest, ápril. 26. (Saj. tud. táv.) *Rudnyánszky* József a polgári házasságot nem fogadja el, mert csökkenti a vallásosságot s oda vezet, hogy a papi javakat tényleg sekularizálnák.

Szilágyi megkapó beszédben czáfolta *Rudnyánszkyt* s kimutatta a javaslat előnyeit és hatását, mely szabaddá teszi az egyházat és az államot. Beszédét, mi a förendeknél nagy ritkaság, a bizottság viharosan megéljenezte.

Samassa a lelkiismereti szabadság miatt ellenzi a javaslatot. Hasonló radikális reformot lassan megérett korában lehet megszavazni. A képviselőház többsége neki nem imponál, mert az nem mindig a közvelemény kifejezője.

Keglevich István a legmelegebben szólott a javaslat mellett. A liberálizmus és államiság kérdése ez, s le kell rázni magunkról a békókat s biztositani kell az állami fölényt. (Élénk éljenzés.)

idősb *Széchenyi* Imre gróf magát a reformot ellenzi, de megszavazza magasabb politikai szempontból. A javaslat bukása veszélyeztetné a szabadelvü pártot, mely egyedül hivatott a kiegyezés fentartására. (Tetszés és éljenzés.)

Schlauch azt feleli *Keglevichnek*, hogy a katholikus egyház a polgári házasság minden formáját ellenzi, mert sértik a vallást és erkölcsöt.

Végül *Beöthy* emelkedett beszédben kijelentette, hogy a reformot örömest megszavazza. (Zajos éljenzés.)

A vitát holnap folytatják s valószinüleg lesz szavazás is. Holnap *Rudnyánszky* helyett uj előadót választanak, valószinüleg *Czorda* Bódogot. A többség biztositva van. A 79. tagból 52. megjelent s nagyobbára a javaslat mellettiek.

Egy sportsman halála.

Budapest, április 26. (Saj. tud. távirata.) *Lázár* Béla huszárfőhadnagy, ki a legutóbbi alagi versenyen lováról leesvén üldözési mániába esett, a tébolydában meghalt. *Lázár* 96 győzelmet aratott a versenyeken. A sport és hadsereg köreiben halála fölött mélységes részvét nyilvánul.

—

Apponyi visszavonul.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.) A kudarczoknak az a hosszu lánczolata, amely *Apponyi* Albert grófot egész politikai pályája alatt, de legkivált most, a legutóbbi időkben érte, a jezsuita sereg vezérét nagyon elkeseritette. Ez régi dolog. Uj azonban a mit most az irányadó körökben széltében hosszában beszélnek, hogy *Apponyi* Albert gróf már megelégelte volna azt a sok kudarczot és *vissza szándékozik vonulni a politikától.*

A hir kissé szokatlanul hangzik bár, de nem valószinütlen. Tényleg *Apponyi* helyzete a polgári házasság és igy a kormány óriási diadala után egyáltalán nem kivánatos. Odáig jutott már, hogy még csak magyar ujság fölött sem rendelkezik. Amióta a Pesti Napló jobb hazát és gárdát keresett és talált Apponyinál, azóta a derék gróf egymaga a Budapester Tagblatt támogatására van utalva. Ilyen kudarczot és ekkora támogatás elöl bizonybizony érthető, ha vissza akar vonulni.

Beszélik azt is, hogy *Apponyi* a diplomácziába óhajt nyugalomba térni. Kétségtelen, hogy a diplomacziai kar nagyot nyerne a gróf ur által. Csak az a kár, hogy ez a hir még nem — végleges.

—

Sopron kegyelete.

Sopron, április 26. (Saj. tud. táv.) A mai városi közgyülésen, komikus vita után elhatározták, hogy Sopronnak *nem a legszebb utczáját, hanem a kevésbbé szép* vasututczát nevezik el *Kossuth*-utczának.

—

Vörös május.

Makó, április 26. (Saj. tud. táv.) Május elsejére munkászavargástól tartanak. A nép itt is fel van bujtogatva, s zendülés kitörése esetén a legroszabbtól tartanak. A rendőrségnek a városban 800 szocziálistáról van tudomása. Hirlik, hogy a bel-

ügyminiszter a zavargások korlátozása tárgyában rendeletet bocsájt ki az összes törvényhatóságokhoz.

—

Uiabb elfogatások.

Hódmező-Vásárhely, április 26. (Saját tudósitónk távirata.) A csendőrség több helyen házkutatást tartott, minek folytán tömeges letartóztatások történtek. Az elfogottak közül kilenczet Szegedre visznek kihallgatásra.

—

Szenzációs elfogatás.

Bécs, április 26. (Saját tud. táv.) *Possinger* Lajos bárót, Alsó-Auszria volt helytartójának fiát, 80000 frtnyi összecsalt adósságért Amerikából visszatértében elfogták.

—

Sztrájkoló munkások.

New-York, április 26. (Saj. tud. táv.) Fensylvániában a strike terjed; 14,000 munkás strájkol.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági tudósitások.

Az idén április hava nem igen változó; e hó 20-ig kevés esőnk volt, azután azonban megeredtek az egek csatornái s folyton csapadékos időjárásunk van. Az idő az esőzések daczára is kedvezően enyhe s a növényzetre minden tekintetben kitünő hatást gyakorol. A jó esős időjárás még idejekorán jött a legtöbb növényre és igy van okunk remélni, hogy az 1894. évi termés semmi esetre sem marad a mult évi termés mögött, ha csak elemi csapások, főképpedig a rozsda nem kárositják meg a gabonát. — A buzavetések, a melyek néhol tulerősek voltak, legjobban féltheték a buja időjárástól, azoknak leghamarabb megárt az eső; a tavasziak többnyire gyengén keltek az eső előtt e ahol kikeltek is, ott sem voltak tulerősek; remélhetőleg most a legjobb kondicziók közé jutva, fognak gyarapodni. Az őszi rozs sem fog sok helyen panaszra okot adni, kivéve természetesen azon helyeket, ahol vagy nagyon gyengén állott s ilyen állapotában kalászát is kitolta, vagy ahol tulságos tömötten állott már az eső előtt is. Legjobban fejlődnek a hozzánk beérkezett adatok szerint a kapás vetések, nevezetesen a répa, korai kukoricza, kerti vetemények és dohány. A burgonya is igen szépen felüdült és most mindenfelé szépen kél. A kender és len is nagyobbára jól kél, helyenkint már igen szép, 6—10 czentiméter magas. A mesterséges takarmány és pedig a lóhere, luczerna, bükköny, csalamádé és általában mindennemü zöld szálas takarmány a kivánalmaknak megfelelőleg kezd gyarapodni; néhol már annyira szép pl. a lóhere, hogy nemsokára kaszálni és a jószággal etetni lehet. A réteken is felüdült a fü, valamint a legelőkön is; mert már a jószágot is kihajthatják a legelőkre. A szőlők igen szépen állanak s ha elemi csapás nem éri a szőlővenyigét, jég tönkre nem teszi a termést, igen jó eredményre lesz kilátás. A gyümölcsfák kivétel nélkül jó közepesen és részben kitünően állanak. Sajnos, hogy az utóbbi napokban gyakran volt jégeső és itt-ott vihar, miáltal igen sok gyümölcsvirág és gyümölcsbogyó leveretett. Esőzések voltak a tegnapi nap folyamán Selmecz és Bélabányán (zivatarral), Ó-Gyallán (zivatarral), Sopron, Zsombolyán (zivatarral és jéggel) Aradon (zivatarral), Szegeden (zivatarral), Debreczenben, Késmárkon, Ungvárott (zivatarral, jéggel), Nagyváradon és Nagyszebenben. Az eső és zivatar az ország keleti felére szoritkozott s még ma is esett az országban több helyütt; esőt jeleznek Zsombolyáról és általában Torontál-, Temes és Aradmegyékből. Mai tudósitásaink szerint a vetések állása a következő:

Gyorok, április 24. Ma reggel másfél óráig tartó, de nagyon jó eső hullott a vidék termányeinek fölélénkitésére; a talaj kellően átázott s a gabona is, amely már közel két hó óta nélkülözte az esőt, szépen felüdült. A gazdasági munkálatok nevezetesen a szántás és vetés teljesen befejeztetett; csakis a muhar és köles van még hátra. Az őszi buza jó, a rozs közepes, tavaszi árpa és buza, — ez utóbbiak hiányosan keltek — gyengék. Zabos bükköny, lóhere és répa néhol hiányos és foltos. — A foltok azonban valószinüleg kiegyenlitődnek az esőzések által. — A szőlők és gyümölcsfák jól teleltek: a gyümölcsfák annyira szépek és tömve vannak gyümölcscsel, hogy gyönyör nézni. Most volna a legjobb alkalom a népet a gyümölcsbor készitésére felvilágositani. A lema melanopus az árpa és zab-vetéseken már mutatkozik.

—

= **Gazdasági kiállitás.** Mezőberényben lesz idén a gazdasági kiállitás, mely szombaton reggel fog a közönség számára megnyittatni. A kiállitás megtekintésére Aradról az iparkamara részéről Marschall Lajos dr. kamarai első titkár megy. Ugyszintén Barabás Béla dr. is elutazik a kiállitás megtekintésére. Szombat este Mezőberényben a gazdasági kiállitás alkalmából fényes bál lesz a kaszinóban.

= **Magyar dunagőzhajózási társulat.** Mint a „Neue Freie Presse"-nek Budapesről jelentik, a magyar kormány azon akcziójában, melynek czélja egy önálló magyar gőzhajózási vállalat létesitése, az utóbbi napokban érdekes fordulat állott be. A magyar általános hitelbank ugyanis készenek nyilatkozott a tervet tüzetes tanulmányozás tárgyává tenni, hogy aztán a leszámitoló és pénzváltó bankkal együtt realizálja. Az utóbbi napokban Wekerle miniszterelnök és Lukács kereskedelmi miniszter behatóan tárgyalták a kérdést Széll Kálmán, Pallaviczini és Kornfeld igazgató urakkal. A vezérlő magyar pénzintézet magáévá tette az önálló magyar gőzhajózási társulat alapitásának eszméjét, mihelyt tisztában volt azzal, hogy nem ugynevezett kiegyezésről van szó a magyar dunai gőzhajózási társulat kérdésében, hanem egy önnálló magyar vállalat alapitásáról. A dolog egyelőre még nem jutott tul az első megbeszéléseken, de az alapvonásokra nézve már körülbelül tisztában lehetnek s ebben az irányban annyi mondható, hogy a vállalatra nézve az állami garanczia ki van zárva, de a kormány eredeti tervének értelmében most is hajlandó minden e czélra forditott millió után 50 ezer forint szubvenciót adni. — A részvénytőke valószinüleg 10 milliót, az évi szubvencció 50 ezer forintot fog kitenni. — A végleges elintézés még nem várható a legközelebbi időben, de minden esetre sokat nyert a dolog jelentőségben és sulyban a magyar hitelbank hozzájárulása folytán.

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi április hó 25. Hizott sertésárak: 1. Magyar első rendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 46.—.47 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 46.—47.— krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 49.5—50. krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 49.—49.5 krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 48.—49. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 46.—47. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 46.5—47.5 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 47.—48. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli sulyban) 48.—.49. krig. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 48.—49. krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 47.—48 krig. — Sertéslétszám 1894. április hó 23-án volt készlet 167,704 darab. 1894. április hó 24-én felhajtatott: 3633 drb. 1894. április 24-én elszállittatott 1824 drb. 1894. április 25-én maradt készletben 169,513 drb. — A hizott sertés üzletirányzata: változatlan

—

Szeszüzlet.

— Április 26. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.75, kicsinyben 54.25 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest április 26. d. u. 5 óra.

Gabona		Hely	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza		bánsági	szilárd	7.15— 7.60
		tiszavidéki	„	7.25— 7.60
		pestvidéki	„	7.15— 7.60
		fehérmegyei	„	7.15— 7.60
		bácskai	„	7.25— 7.65
		észak-magyarországi	„	—.—.—
Rozs		—	lanyha	5.60— 5.75
Árpa		takarmány	csend.	5.95— 6.30
		égetni való	„	6.55— 7.40
		sörfőzdei	„	7.90— 9.—
Zab		—	lanyha	6.90— 7.40
Tengeri		bánsági	szilárd	—.—.—
		másnemü	„	4.95— 5.05
Káposzta-repcze			lanyha	—.—.—
Köles		—	csend.	3.90— 4.30
Sztrájkgabna határidő				
Buza		tavaszra	szilárd	7.48— 7.49
		junius 1894	„	7.23— 7.27
		őszre	„	6.13— 6.16
Tengeri		május-junius 1894	szilárd	5.08— 5.10
		szept-október 1893	„	5.26— 5.29
Zab		Budapest sz. tavaszra	szilárd	6.01— 6.06
		Budapest sz. őszre	„	7.08— 7.15
Káposzta-repcze		aug.-szeptember 1893	szilárd	11.40—11.50

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. április 26.

Magyar aranyjáradék 4%	119.30
Magyar koronajáradék 4%	95.—
Magyar arany 4½%	126.50
Magyar ezüst 4½%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	123.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtekermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	152.75
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	145.—
Osztrák papirjáradék	98.25
Osztrák járadék ezüst	98.10
Osztrák járadék arany	120.—
Korona járadék	—.—
1860-ki államsorsjegyek	146.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1005.—
Magyar hitelbank részvény	423.25
Osztrák hitelintézet részvény	353.40
Osztrák-magyar államvasut	343.—
20 frankos arany (Napoleondor)	9.91
Német birodalmi márka	61.15
London	124.90
Páris	49.55

Aradvárosi szinház.

Evadbérlet 180. szám. Havibérlet 20. szám.

Pénteken, 1894. évi április hó 27-én:

LIGETI MARI URNŐ VENDÉGFELLÉPÉSÉVEL:

SUHANCZ.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét Bayard és Wenderbursch átdolgozott szövegére szerzé: Konti József.

SZEMÉLYEK:

Özvegy Meunierné — — — — — Telnayné.
Eliz, unokája — — — — — — Reviczki E.
Józsi, unokája — — — — — — Ligeti Mari.
Bizot, ezek gyámja — — — — Rónaszéki.
Morin, tábornok — — — — — Csatár Gy.
Emil, fia — — — — — — — Sólyom.
Morin báróné, a tábornok sógornője — Pajor A.
Durand, füszeres — — — — — Foriss P.
Szolga a tábornoknál — — — — Czakó.

Kezdete 7½ órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Április 26. —

Fehér Kereszt szálloda: Kolmann Károly kereskedő, Bécs. Stern Rudolf gyáros, Bécs. Miksits Ottó hivatalnok, Budapest.

Három Király szálloda: Velics Hugó vállalkozó, Monyásza. Bosnyák Imre birtokos, Holdmózes. Juhász István birtokos, Dombiratos.

Arany Kulcs szálloda: Papp Miklós jegyző, Almás. Ribáry János asztalinas, Apatelek. Kopasz Ferencz pincsér, Szeged. Lányi József pincsér, Szeged. Kohn Ödön bérlő, Eéva. Tessényi Károly ügyvéd, Borosjenő.

Vasuti szálloda: Burschik Ferencz kereskedő, Kőhalom. Leutschaft Károly kereskedő, Fogaras.

Felelős szerkesztő. **Vass Géza**, távollétében a szerkesztésért felelős: **ifj. Gily Ede.**

54/1894. 204.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló »Hertschka Mór ösztöndij alapitványból az aradi főreáliskola tanulóira nézve két hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyittatik.

A pályázónak igazolni kell:

a) hogy az aradi főreáliskolában tanul,

b) hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bir,

c) hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel birnak:

1. a szegénységüket hatósági bizonyitványnyal igazoló aradvárosi szülőtlen árvák,
2. az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
3. az aradmegyei szegény szülőtlen árvák,
4. ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
5. az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1—5 pontok szerint minősitett pályázó nem jelentkeznék, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndij vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndij 10,000 frt tőke kamatainak egy-egy hatodából áll, amely 1893. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg mindenkor a tanév befejezte után fizettetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi április hó 30. napjáig nyujtandók be.

Arad, 1894. márczius hó 1.

Salacz Gyula
kir. tanácsos polgármester.

6683/1894

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. ministerium 2777/1894 sz. rendeleténél fogva ezennel közhirré teszszük, hogy a szőllőbirtokosok és szőllőmüvelőknek a szőllőoltásokban való gyakorlati, ügyesség és jártasság elsajátitása czéljából való oktatása főleg pedig a baraczkai telepen gyakorlatban lévő Richter-féle, a nagyban való oltvány készitésénél a legczélszerübbnek biyonyult eljárás ismeretének terjesztése végett a gyakorlati tanfolyam a **ménesi vinczellériskola** igazgatósága által tartatni fog.

A tanfolyam idejét a nevezett igazgatóság fogja a közönségnek tudomására hozni.

Arad, 1894. április 7-én.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1893. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

		reggel	délut.	este
BUDAPEST	indul.	8,10	1,55	10,—
Szolnok	„	11,14	4,02	1,37
Csaba	„	2,18	5,57	4.37
Kétegyháza	„	2,49	6,15	5,08
Lökösháza	„	3.07	—,—	5,26
Kurtics	„	3,23	6,39	5,43
Sofronya	„	3,35	—,—	5,55
ARAD érkezik		3,50	6,57	6,10
		délután	este	reggel

Arad—Budapest.

		d. e.	reggel	este
ARAD	indul	11.25	8,20	9,45
Sofronya	„	11.41	—,—	10,02
Kurtics	„	11,53	8,38	10'16
Lökösháza	„	12,09	8,49	10,35
Kétegyháza	„	12,32	9,03	11,—
Csaba	„	1,23	9.25	11,45
Szolnok	„	4,20	11,46	3,00
BUDAPEST érkezik		7,25	1.50	6,30
		este	délután	reggel

Erdély felé.

		d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD	indul	2,25	6,35	4,30	—,—
Glogovácz	„	2,48	6,46	4,42	—,—
Gyorok	„	3,20	7,08	5,03	—,—
Paulis	„	3,40	7,19	5,14	—,—
Radna-Lippa	„ érk.	4,00	7,37	5,32	—,—
Konop	„	—,—	8,00	5,56	—.—
Berzova	„	—,—	8,15	6,12	—,—
Tótvárad	„	—,—	8,38	6,41	—,—
Soborsin	„	—,—	8.56	7,01	—,—
Piski	„	—,—	11.16	9.59	—.—
Gyulafehvár	„	—,—	12.51	11.29	—.—
Tövis érkezik		—,—	1.20	11.56	—.—
			délután	éjjel	

Erdély felől.

		éjjel		este
Tövis	indul	3.04	—.—	1.35
Gyulafehvár	„	3.40	—.—	2.14
Piski	„	5.52	—.—	3.59
Soborsin	„	8,16	—,—	6,26
Totvárad	„	8,37	—,—	6,42
Berzova	„	9,08	—,—	7,07
Konop	„	9,24	—,—	7,24
Radna-Lippa	„	9,58	5,37	7,56
Paulis	„	10,12	5,55	8,08
Gyorok	„	10,25	6,15	8,20
Glogovácz	„	10,48	6,47	8,44
ARAD érkezik		11,00	7,00	8,55
		délelőtt	reggel	este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

		reggel	este
ARAD	indul	5,18	4.35
Sofronya	„	5,31	4,57
Kurtics	„	5,44	5,17
Lökösháza	„	6,00	5,41
Kétegyháza	„	6,18	6,20
Kigyós	„	6,31	6,43
Csaba	„	7,04	7,00
NAGYVÁRAD	érkezik	9,32	—,—
		délelőtt	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

		délután	reggel
NAGYVARAD	indul	4,29	—,—
Csaba	„	7,10	7,09
Kigyós	„	7,24	7,24
Kétegyháza	„	7,40	7,47
Lökösháza	„	7,59	8,14
Kurtics	„	8,17	8,38
Sofronya	„	8,30	8,53
ARAD érkezik		8.45	9,10
		este	délelőtt

Arad—Temesvár.

		reggel	d. e.	este
ARAD	indul	6,25	11,30	5,58
Uj-Arad	„	6,43	11,54	6,09
Németságh	„	7,05	12,19	6,27
Vinga	„	7,32	12,47	6,46
Orczifalva	„	7,48	1,04	6.58
Merczifalva	„	8,03	1.20	7,09
Szt.-András	„	8,19	1,38	7,21
TEMESVÁR	érkezik.	8,42	2,04	7,39
		délelőtt	délut.	este

Temesvár—Arad.

		reggel	d. u.	este
TEMESVAR	indul	8,00	1,11	8,15
Szt.-András	„	8,20	1,39	8,45
Merczifalva	„	8,34	1,57	9,05
Orczifalva	„	8.45	2,16	9.21
Vinga	„	9,02	2.41	9,46
Németságh	„	9.17	2,58	10,07
Uj-Arad	„	9,34	3,31	10,35
ARAD érk.		9.44	3,45	10,5[illegible]
		délelőtt	délután	est[illegible]

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

		d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA	indul	7,50	6,30
Simánd	„	8,22	7,01
Kisjenő-Erdőhegy	„	9.10	7,40
Székudvar	„	9,29	7,56
Sikló	„	9,44	8.11
Ottlaka	„	9,58	8,25
Elek	„	10,15	8,40
KÉTEGYHÁZA	érkezik.	10,30	8,55
		délelőtt	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

		reggel	d. u.
KÉTEGYHAZA	indul	5,20	3,05
Elek	„	5,32	3,25
Ottlaka	„	5,41	3,37
Sikló	„	5.51	3,50
Székudvar	„	6,02	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	„	6,18	4,39
Simánd	„	6,42	5,10
UJ-SZT.-ANNA	érkezik.	7,05	5,40
		délelőtt	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

		délelőtt	este
MEZŐHEGYES	ind.	10.37	8,35
Kamarásmaj.	„	10,47	8,47
Nesze	„	10,54	8,57
Kovácsháza	„	11,10	9,15
Bánhegyes	„	11,31	9,38
M.-Bodzás	„	11,51	10,00
Bánkut	„	12,02	10,14
KÉTEGYHAZA	érk.	12,20	10,35
		delelőtt	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

		délután	ggel
KÉTEGYHAZA	ind.	3,00	5,15
Bánkut	„	3,22	5,36
Megyes-Bodzás	„	3,40	5,49
Bánhegyes	„	4,02	6,06
Kovácsháza	„	4,25	6,23
Nesze	„	4.39	6,34
Kamarás-major	„	4,48	6,42
MEZŐHEGYES	érk.	5.00	6;55
		délután	este

Arad—Szeged.

		reggel	d. e.	d. u.
ARAD	indul	5,00	9,00	4,25
Szt.-Tamás	„	5.24	9,22	4,54
Pécska	„	5,43	9,36	5,20
Battonya	„	6,12	10,01	5,56
Tompa	„	6,24	10,11	6,09
Mezőhegyes	„	7,01	10,40	6,55
Csanád-Palota	„	7,22	11,00	7,22
Nagylak	„	7,39	11.15	7,44
Apátfalva	„	8,01	11,35	8.10
Makó	„	8,26	11,56	8.44
Kis-Zombor	„	8,42	12,12	9,01
SZEGED	érkezik	9,33	1,00	9,57
		délelőtt	délut.	este

Szeged—Arad.

		d. u.	este	reggel
SZEGED	indul	2,42	6,00	3,00
Kis-Zombor	„	3,32	6.46	4,08
Makó	„	3,55	7,05	4,50
Apátfalva	„	4,14	7,24	5,15
Nagylak	„	4.34	7,45	5,42
Csanád-Palota	„	4.48	8,00	6,02
Mezőhegyes	„	5,20	8,28	7,00
Tompa	„	5,44	8,50	7,27
Battonya	„	5,58	9,02	7,42
Pécska	„	6,24	9,26	8,10
Szt.-Tamás	„	6,40	9.39	8,24
ARAD	érkezik	7,05	10,00	8,50
		este	éjjel	délelőtt

Arad—Gurahoncz.

		reggel	d. u.		
ARAD	indul	6.30	5,15	—,—	
Ötvenes	„	6.48	5,34	—,—	
Zimánd-Ujfalu	„	6.55	5.41	—,—	
Uj-Szt-Anna	„	7,22	6,07	—,—	
Világos	„	7.46	6,31	—,—	
Muszka-Magyarád	„	7,53	6,38	—,—	
Pankota	„	8,04	6,48	—,—	
Apatelek	„	8,37	7,21	—,—	
Borosjenő	„	8,48	7,32	—,—	
Bokszeg-Beél	„	9,12	7,56	—,—	
Borossebes-Buttyin	„	9,44	8,26	—,—	
Almás-Alcsill	„	10,13	8,55	—,—	
GURAHONCZ	érkezik.	10,30	9,12	—,—	
		délelőtt	este		

Gurahoncz—Arad.

		reggel	d. u.	
GURAHONCZ	indul	4,15	3,00	—,—
Almás-Alcsil	„	4,32	3,17	—,—
Borossebes-Buttyin.	„	5,02	3,47	—,—
Bokszeg-Beél	„	5,31	4,16	—,—
Borosjenő	„	5,56	4,41	—,—
Apatelek	„	6,06	4,51	—,—
Pankota	„	6,45	5,29	—,—
Muszka-Magyarád	„	6,51	5.35	—,—
Világos	„	6,58	5,42	—,—
Uj-Szt-Auna	„	7,24	6,08	—,—
Zimánd-Ujfalu	„	7,44	6.30	—,—
Ötvenes	„	7,50	6,35	—,—
ARAD	érkezik	8,08	6,52	—,—
		délelőtt	este	

Borosjenő—Csermő.

		délelőtt	este
Borosjenő	indul	9.00	7,40
Csermő	erkezik	10,00	8,40
		délelőtt	este

Csermő—Borosjenő.

		reggel	délután
Csermő	indul	4,50	3.30
Borosjenő	érkezik	5,50	4,30
		reggel	délután

Női kalapok

a legnagyobb választékban, mint még soha eddig;

legujabb facon, legpompásabb kiállitás, legolcsóbb árak.

Szalmakalapok

olcsó áron tisztittatnak, festetnek és átalakittatnak

414. 4—6.

GRUBER E.

női divatárusnő üzletében

Szabadság-tér, szinház-épület. (Mezzanin), Arad, a 13 vértanu szoborral szemben.

A mindenféle titkos nemi betegség és hólyaghurut ellen, mint gyógyszer ezelőtt oly általános közkedveltségben részesült Cópaiva-balzsam, ma már alig jön használatba, részint kellemetlen szaga és ize, részint a felbüfögés, hányinger s más egyéb gyomorbajok miatt, melyeket használata okoz.

A Midy ur által feltalált tiszta, leparolt Santal-Szesz nem bir ezen kellemetlen tulajdonok egyikével sem s 48 óra alatt még a legidültebb s legfájdalmasabb kifolyásoknak is a nélkül, hogy a gyomornak terhére lenne, s minden befecskendezés segélye nélkül csaknem teljes megszüntét idézi elő.

Egy üveg ára használati utasitással s 50 tokocskával **2 frt 10 kr.** 145 6—12

Raktárhelyiség: Páris, 8. Rue Vivienne.

Kapható Török József gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza 1. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. borosjenői 13. népfölkelő járás parancsnokságnál napi 1 frt dijjazással,

egy

irnoki állás

üresedett meg.

A pályázni óhajtók sajátkezüleg irt 50 kros bélyeggel ellátott és esetleg bizonyitványokkal fölszerelt folyamodványaikat fenti czimen küldhetik be, vagy az állás azonnali elfoglalása végett személyesen is megjelenhetnek.

A magyar nyelv teljes tudása és szépiráson kivül irodai szolgálatban jártas egyének elsőbbséggel birnak. 153 1—2

Elismert legtisztább

alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

asztali-

és

gyógyviz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bir köhögés és rekedtségnél, tüdő-, gyomor- és hólyaghurutnál.

Borral vegyitve felséges ital.

Kapható ARADON minden füszerkereskedésben.

Magyarországi főraktár: Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utcza 9. szám. 426 2—8

772 | 1893. tkv. 452 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Dr. Weidenfeld István ügyvéd aradi lakos végrehajtatónak Eisele Ferencz aradi lakos végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés és ennek 1889. évi augusztus 15. napjától 6% iránti végrehajtási ügyében a világosi kir. járásbiróság területén lévő Aradmegyében fekvő a galsai 610. sz. tjkvben az A+1 sor 3172. hr. szám alatt felvett kétszáznyolczvanhat frt 78 kr. dézsmaváltsággal terhelt 2 hold 200 □-öl területü szőllőre 160 frtban, továbbá a magyaráti 589. sz. tjkvben az A+1. sor (1412—1413. és 1458.) hr. sz. a. felvett 1 hold 400 □-öl területü ház és szőllőre 961 frt 40 krban és végül a magyaráti 746. sz. tjkvben az A+1. sor 1455a. hrsz. a. felvett 200 □-öl területü szőllőre 406 frtba az összes ingatlanokra az árverést 1527 frt 10 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok, galsai ingatlanokra **1894. évi május hó 18-ik napján** délelőtt 10 órakor Galsa községházánál, a magyaráti ingatlanokra nézve **1894. évi május hó 18-ik napjának** délutánl 2 órája Magyarát községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 16 frtot, 96 frt 11 krt és 40 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazs. miniszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világos, 1894. évi márcz. hó 10. napján.

A világosi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,
kir. albiró.

4138/1894. szám. 448. 1—2.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. Pénzügyminisztériumnak folyó évi április hó 11-én kelt 11304/894. számu magas intézménye folytán ezennel közhirré tétetik, hogy a rácz mileticsi róm. kath. paplak ujra épitése iránti munkalatoknak vállalatba adása czéljából a kulai m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1894. évi május hó 8-án délelőtt 8 órakor** felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett irásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu irásbeli zárt ajánlatok és a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdéséig alólirott m. kir. államjószágigazgatósághoz adhatók be.

Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerüen átirandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betükkel is tisztán, érthetően kiirandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyeztetvén, hogy ezen okmányokat aláirni köteles.

Kikiáltási ár a költségvetés szerint 5633 frt 2 kr,

mihez még a kézi és igás napszámok is számitandók, melyek a hitközség által természetben fognak kiszolgáltatni.

A szó- és irásbeli ajánlattevők kivánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói szakképességüket.

Oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereményvágyból eredő büntettért elitéltettek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkésett, valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szin alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy ujabbi árlejtés megtartása esetére kötelezőleg fentartatnak is.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok az alólirott m. kir. államjószágigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Aradon, 1894. április hó 22-én.

M. kir. államjószágigazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság" könyvnyomdájában.